

سجاد کریمان‌مجد

اشاره

در چند روز آینده شاهد مهم‌ترین رویداد سال ۸۴ خواهیم بود؛ نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری که اگر بیش و بصیرت کافی برای افکار عمومی ایجاد شود، قابلیت این را دارد که حماسه‌ای دیگر در نظام جمهوری اسلامی بیافریند. در این راستا نوشتار حاضر سعی دارد ملاک‌های یک‌رئیس‌جمهور انقلابی را از دیدگاه جوان امروز مورد بررسی قرار دهد.

شکی نیست که چهار سال آینده کشور، یکی از سرنوشت‌سازترین دوران‌های حیات جمهوری اسلامی است. وقوع دو جنگ بین‌المللی در همسایگی کشور ما و مسأله مهم انرژی هسته‌ای که روز به روز حساسیت بیش‌تری می‌یابد، نشان دهنده این حقیقت است که ایران در چهار سال آینده با جدی‌ترین چالش‌های بین‌المللی خود روبه‌رو خواهد بود. از سویی دیگر در داخل کشور مشکلات اقتصادی مردم، بیکاری، تورم، گرانی مسکن و... نه تنها حل نشده است بلکه هر روز وخیم‌تر و جدی‌تر می‌شود.

بی‌تردید عبور از این چالش‌ها ممکن نیست مگر با مشارکت گسترده مردم در حکومت و ارتقای رضایت‌مندی آن‌ها از نظام. این دو عامل است که مشروعیت سیاسی جمهوری اسلامی را حفظ و حقانیت آن را به جهان ثابت می‌کند و حتی می‌تواند موجب کسب دستاوردهای بزرگ منطقه‌ای و جهانی برای ایران شود.

حال با توجه به مجموعه شرایط مذکور، آیا حل همزمان چالش‌های فراروی

داخلی و خارجی، نیازمند مشارکت چشمگیر مردم در انتخابات ریاست جمهوری و گزینش یک دولت کارآمد نیست؟

حتی اگر افزایش قابل توجه کارآمدی در نظام از نگاه برخی گروه‌های سیاسی ناممکن باشد، باز هم مشارکت بالای مردمی در انتخابات، تنها گزینه‌ای است که می‌تواند به کاهش نارضایتی جامعه از ناکارآمدی بیانجامد. همان‌گونه که هشت سال پیش افکار عمومی با بیش از بیست میلیون رأی دولت اصلاحات را برگزید و ناکارآمدی‌های اقتصادی آن را نادیده گرفت و در پاره‌ای موارد به دیگر ارگان‌ها ربط داد، ناکارآمدی‌های دولت بعدی را نیز در صورتی تحمل خواهد کرد که این دولت با حداقل ۱۵ میلیون رأی برگزیده شود.

از نگاه بین‌المللی نیز اگر فضای انتخابات سرد و غیررقابتی و میزان مشارکت مردم کم‌رنگ باشد، بهترین فرصت برای قدرت‌های بیگانه فراهم می‌شود تا جمهوری اسلامی را با هجوم سیاسی و تبلیغاتی خود زیر فشار قرار دهند. مهم‌ترین مسأله در انتخابات، برگزیدن فرد مورد نظر است. آن فرد چه ملاک‌ها و ویژگی‌هایی باید داشته باشد تا بتواند چهار سال کار واگذار شده اجرایی را به خوبی انجام دهد؟ چشم بسیاری از صاحب‌نظران به انتخابی است که جوان ایرانی در ۲۷ خرداد خواهد داشت. شعارهای تبلیغاتی بیش‌تر نامزدها هم طوری ضراحی شده است که نظر قشر جوان جامعه را به خوبی جلب کنند؛ زیرا همگان می‌دانند تاکنون که حدود ۲۷ سال از انقلاب اسلامی می‌گذرد، جوانان بالاترین میزان مشارکت را در همه دوره‌های انتخابات داشته‌اند. حال جوان امروز که اکثریت کثرت‌سور ما را هم تشکیل می‌دهد، به چه کسی رأی خواهد داد؟ بی‌تردید جوان امروز این مسؤلیت سنگین را به کسی می‌سپارد که به توانایی اسلام در اداره جامعه و جهان ایمان داشته و در برابر مکاتب بیگانه احساس خودباختگی نداشته باشد؛ کسی که تقوای الهی رادر همه کارهایش مد نظر قرار دهد و این مقام را فرصتی برای خدمت به مردم و نزدیکی به خدا تلقی کند. چنین شخصی در برخورد با مقامات غربی از اعتماد به نفس کافی برخوردار است و در منجلاط تجددگرایی افراطی نخواهد افتاد؛ همچنان که در ورطه جمود و بی‌توجهی به نیازهای زمان و روش‌های نو سسقوط نخواهد کرد. به بیان دیگر باید حماسه و صلابت دینی در روح او موج بزند و به‌ترتری اسلام و «الاسلام یعلو و لا یعلی علیه» ایمان داشته باشد. نخواهد احکام اسلام را باب طبع زمان کند تا غربی‌ها خوششان بیاید، نگوید اسلام دین صلح است؛ بلکه بگوید اسلام در جایگاه صلح، دین صلح است و در جایگاه جنگ، با هدف برقراری صلح به مبارزه دستور می‌دهد.

جوان امروز به کسی رأی می‌دهد که برای انتخاب شدن و رأی آوردن مدیون فرد یا گروه خاصی نباشد - چرا که مجبور است بعد از انتخاب شدن، دین خود را به آنها بپردازد - کسی که گروه‌گرا نباشد و در دولت خویش از همه افراد خوش‌فکر و متدین گروه‌های مختلف سیاسی بهره‌گیرد و مطیع بی‌چون و چسرای یک گروه

▶▶ جوان ایرانی به کسی رأی می‌دهد که نکوید اسلام دین صلح است؛ بلکه بگوید اسلام در جایگاه صلح، دین صلح است و در جایگاه جنگ، با هدف برقراری صلح به مبارزه دستور می‌دهد.

▶▶ رئیس‌جمهور در گام نخست باید ضمن پرهیز از تجمل، با تجمل‌گرایی مسؤولان مبارزه کند. نشستن بر میل‌تلاهی گران‌قیمت، در فضایی کاخ‌مانند یا استقرار نهاد حکومتی در کاخ مرمر، دور شدن از آرمان‌های اولیه انقلاب اسلامی است و باید اصلاح شود

►► **برخورد با ممنوعیت حجاب در فرانسه**
فقط بر منافع اسلامی مبتنی است که در
این زمینه دولت ما واکنش مناسب و
عزتمندانه‌ای از خود نشان نداد.

یا حزب خاص نشود، و در یک جمله: کسی که میان نیروهای متعدد و کارآمد توازن ایجاد کند.

منتخب جوان امروز، کسی است که در سیاست خارجی خود به عزت امت اسلامی بیندیشد و براساس آیه «لَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سِيبًا»^۱ قاعده نفی سبیل را یک اصل در سیاست خارجی خویش قرار دهد. اصل را در سیاست خارجی فقط منافع ملی نداند بلکه منافع اسلام را هم لحاظ کند؛ برای نمونه مسأله فلسطین و یا عراق با منافع ملی و اسلامی ما ارتباط دارد ولی برخورد با ممنوعیت حجاب در فرانسه فقط بر منافع اسلامی مبتنی است که در این زمینه دولت ما واکنش مناسب و عزتمندانه‌ای از خود نشان نداد. همچنین نوع رفتار وزارت خارجه با دولت انگلیس به عنوان یکی از دو نیروی اشغالگر سرزمین‌های اسلامی افغانستان و عراق، به دور از عزت است و با منافع ملی اسلامی ما سازگار نیست.

جوان امروز کسی را به عنوان

رئیس‌جمهور انتخاب می‌کند که روحیه

برخورد با تخلفات قدرتمندان و مسؤولان - در

هر مقامی - و نزدیکان آن‌ها را در محدوده اختیارات

خود داشته باشد و به تعبیر امیرالمؤمنین علیه‌السلام

اهل سازش، رودربایستی و رفیق‌بازی نباشد و «حفظ

نظام» را بهانه سکوت خود قرار ندهد. «حفظ نظام

بالتر از هر چیز است» کلمه حقی است که از امام

خمينی رضوان الله تعالی علیه نقل شده، ولی گاهی از

آن باطل اراده می‌شود. بدیهی است که مقصود امام

از «نظام»، نظام اسلامی است و اگر در جایی از مسیر

اسلام خارج شود، خاموشی روا نیست. رئیس‌جمهوری

که توسط جوان امروز برگزیده می‌شود کسی است که به

مسائل فرهنگی بی‌اعتنا نباشد، برای بالا بردن سطح فرهنگ دینی

جامعه بکوشد و میان مسائل آموزشی و فرهنگ تفکیک نماید تا

از مغالطه جلوگیری شود. در دوره سازندگی هرگاه از کم‌توجهی به

مسائل فرهنگی شکوه می‌شد، پاسخ می‌شنیدیم که مثلاً این تعداد بر

شماردانش‌آموزان و دانشجویان و نیز مراکز آموزشی افزوده شده است؛

در حالی که مقصود از توجه به مسائل فرهنگی این نیست و محیط‌های

آموزشی فقط بستری برای ارائه کار فرهنگی فراهم می‌کنند.

در دوره اصلاحات نیز به جرأت می‌توان گفت که گاهی دولت در

نقش یک مهاجم فرهنگی وارد میدان شد و نه تنها برای گسترش پوشش

اسلامی و عفاف در جامعه اقدامی نکرد، بلکه با برپایی جشنواره‌های

گوناگون با عناوین پرطمطراق، نمونه‌ای از بی‌بندوباری و ابتذال را به

نمایش گذاشت. در دوره سازندگی، رواج و لنگاری کم‌اهمیت جلوه

یافت و در دوره اصلاحات گاهی به طور تلویحی تشویق شد و لزوم

نظارت بر آن‌ها در اداره‌ها، دانشگاه‌ها، خیابان‌ها و کنار دریا تحت عنوان

«اسلام طالبانی» به تمسخر گرفته شد و حاصل آن همین شد که امروزه

►► **جوان ایرانی کسی را**

به عنوان رئیس‌جمهور انتخاب می‌کند که

حماسه و صلابت دینی در روح او موج‌بزند و به

برتری اسلام و «الاسلام یعلو و لا یعلی علیه»

ایمان داشته باشد.

می‌بینیم. رئیس‌جمهور آینده باید به وظیفه دولت اسلامی در اجرای بخشی از امر به معروف و نهی از منکر که مستلزم اعمال زور است، اعتقاد داشته باشد و ضمن توجه به ریشه‌ها، به صورت عملی وارد این میدان شود؛ نه این که خود، بازدرنده باشد.

«عدالت» از مهم‌ترین دغدغه‌های جوان امروز است، او به کسی رأی می‌دهد که عدالت را فدای توسعه نکند. در دولت زمان جنگ، گروهی با سوءاستفاده از چندترخی بودن ارز به ثروت‌های بادآورده رسیدند و عدالت مخدوش شد؛ گرچه دولت با کنترل کالاهای اساسی می‌کوشید تا در مسیر عدالت اقتصادی گام بردارد. دولت سازندگی به رغم توفیق در استحکام زیربنای تولید، عدالت اقتصادی را فدای توسعه اقتصادی کرد و توسعه سریع و غیراصولی و جذب سرمایه‌ها به هر قیمت را مبنای کار خود قرار داد؛ در نتیجه طبقه‌ای پدید آمد که به سرعت پولدار شدند یا پولدارانی به سرعت پولدارتر شدند و شکاف طبقاتی موجود در جامعه عمق بیشتری یافت. درد دولت اصلاحات نیز چون طرح جامع اقتصادی در کار نبود، به مسأله عدالت توجه لازم مبذول نشد و تقریباً همان سیاست تعدیل اقتصادی ادامه یافت.

با این توضیحات، رئیس‌جمهور آینده مسئولیت مضاعفی در برقراری عدالت اجتماعی به معنای اسلامی آن یعنی ایجاد جامعه بدون تبعیض در پرتو معنویت اسلامی خواهد داشت؛ از این رو در گام نخست باید ضمن پرهیز از تجمل، با تجمل‌گرایی مسؤولان مبارزه کند. نشستن رئیس‌جمهور بر میل طلایی گران‌قیمت، در فضایی کاخ‌مانند یا استقرار نهاد حکومتی در کاخ مرمر، دورشدن از آرمان‌های اولیه انقلاب اسلامی است و باید اصلاح شود؛ چرا که به تدریج خوی اشرافی‌گری را در انسان زنده می‌کند، هر چند ممکن است در افراد انگشت شماری بی‌تأثیر باشد.

ذکر این نکته هم ضروری است که اگر رئیس‌جمهور آینده با آرای نسبتاً پایین ارتقای محسوسی در کارآمدی ایجاد کند، ممکن است بخشی از کاستی مشارکت در

►► همگان می‌دانند تاکنون که حدود ۲۷ سال از انقلاب اسلامی می‌گذرد، جوانان بالاترین میزان مشارکت را در همه دوره‌های انتخابات داشته‌اند.

►► همان‌گونه که هشت سال پیش افکار عمومی با بیش از بیست میلیون رأی دولت اصلاحات را برگزید و ناکارآمدی‌های اقتصادی آن را نادیده گرفت و در پاره‌ای موارد به دیگر ارگان‌ها ربط داد، ناکارآمدی‌های دولت بعدی را نیز در صورتی تحمل خواهد کرد که این دولت با حداقل ۱۵ میلیون رأی برگزیده شود.

انتخابات را جبران نماید و تجربه‌ای مانند شورای شهر و شهرداری تهران، البته در ابعاد بسیار بزرگ‌تر را رقم بزند؛ ولی در صورتی که وی دارای کارآمدی جدی نباشد، بحران کارآمدی نیز به بحران مشروعیت افزوده خواهد شد و این دولت ناکارآمد، در افکار عمومی به نظام منتسب خواهد شد. بدیهی است که در مقام انتخاب، کسی یافت نمی‌شود که همه این ویژگی‌ها را دارا باشد؛ بنابراین باید به کسی رأی داد که درصد بیش‌تری از ویژگی‌های رئیس‌جمهور کارآمد را دارا باشد.

پی‌نوشت‌ها

۱. اسلام برتر است و چیزی بر آن برتری نمی‌یابد.
۲. خداوند هرگز برای کافران، نسبت به اهل ایمان، راه تسلط باز نکرده است. (نساء، ۶۱).

